

Rapport

VACCINATIEBEREIDHEID EN DRAAGVLAK VACCINATIEBELEID

In opdracht van de NOS
13 april 2021

Colofon

Uitgave

I&O Research
Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam

Rapportnummer

2021/092

Datum

april 2021

Auteurs

Milan Driessen
Peter Kanne

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits I&O Research en de NOS als bron duidelijk worden vermeld.

Inhoudsopgave

Belangrijkste uitkomsten	4
1 Vaccinatiebereidheid	8
1.1 Vaccinatiebereidheid per saldo onveranderd	8
1.2 Redenen om niet te vaccineren	10
1.3 Bekendheid met vaccins toegenomen	11
1.4 Helft maakt het uit met welk vaccin ze worden gevaccineerd	12
1.5 Grote terughoudendheid over vaccineren met AstraZeneca	13
1.6 Vaccinatiebereidheid voor AstraZeneca ook laag onder ouderen	14
2 Draagvlak vaccinatiebeleid	15
2.1 Steun voor vaccinatiebeleid neemt af	15
2.2 Meerderheid over merk vaccin: laat mensen zelf kiezen	16
2.3 Nederlanders blijven ontevreden over uitvoering vaccinaties	17
3 Verantwoording	18

Belangrijkste uitkomsten

De vaccinatiebereidheid voor het vaccin van AstraZeneca is veel lager dan die voor de andere vaccins; 49 procent van alle ongevaccineerden zou dat wel willen, maar 46 procent niet. De vaccins van bioNtech/Pfizer (83% wil wel), Moderna (80%) en Janssen (77%) komen wel boven het streefcijfer voor groepsimmunitet – 70 procent – uit.

Vaccinatiebereidheid per saldo onveranderd

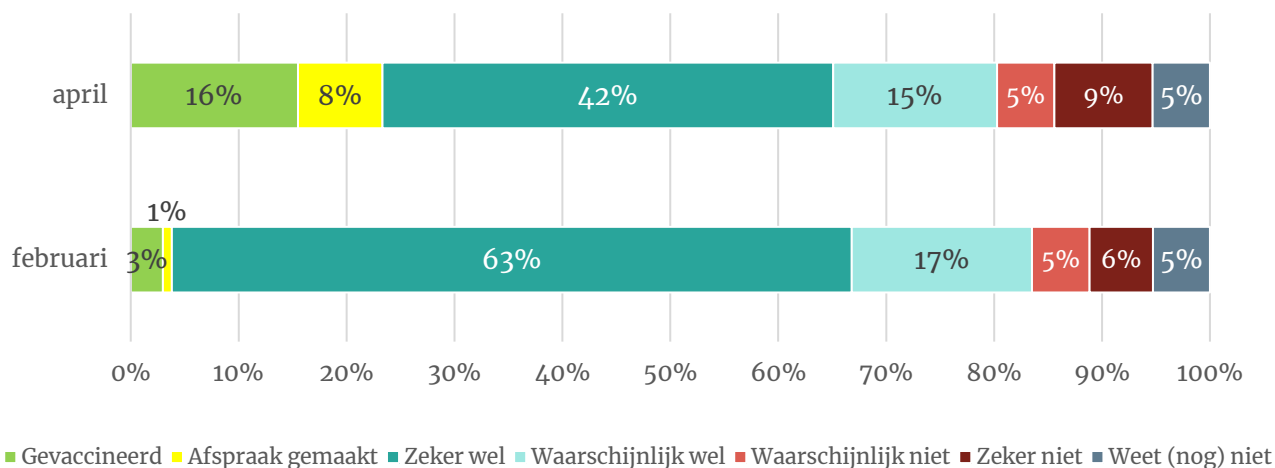
Tussen begin februari en nu zijn er veel Nederlanders gevaccineerd. Nu geeft 16 procent aan gevaccineerd te zijn. In februari was dit nog 3 procent. Hierdoor zijn de vragen die alleen zijn gesteld aan ongevaccineerde Nederlanders lastig vergelijken met die uit februari. De samenstelling van deze groep verandert namelijk nu er steeds meer mensen worden gevaccineerd: alleen mensen die zich willen laten vaccineren worden ook gevaccineerd.

Van alle Nederlanders heeft 16 procent zich al laten vaccineren, heeft 8 procent een afspraak, gaat 57 procent zich waarschijnlijk of zeker vaccineren en doet 14 procent dat (waarschijnlijk) niet. 5 procent weet nog niet wat ze van plan zijn.

Figuur 1 – Vaccinatiebereidheid

Bent u al gevaccineerd? Zo nee, bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus?

Basis: alle Nederlanders (april, n = 2.023; februari, n = 2.141)

Jongeren tot 24 jaar en 50-plussers geven het vaakst aan zich te willen laten vaccineren. De leeftijdsgroep daartussenin is vaker van plan zich niet te laten vaccineren. Een op de acht 60-plussers zegt zich niet te laten vaccineren.

Bereidheid voor vaccinatie met AstraZeneca veel lager dan bij andere vaccins

We vroegen Nederlanders die nog niet zijn gevaccineerd of het hen uitmaakt met welk merk vaccin ze gevaccineerd worden. Voor de helft van hen maakt dit zeker uit (50%).

Vier op de tien geven aan dat het ze niets uitmaakt (38%) en twaalf procent weet het nog niet.

Degenen die het zeker iets uitmaakt en degenen die het nog niet weten, hebben we de volgende situatie voorgelegd voor elk van de in Nederland beschikbare vaccins (AstraZeneca, bioNtech/Pfizer, Moderna en Janssen):

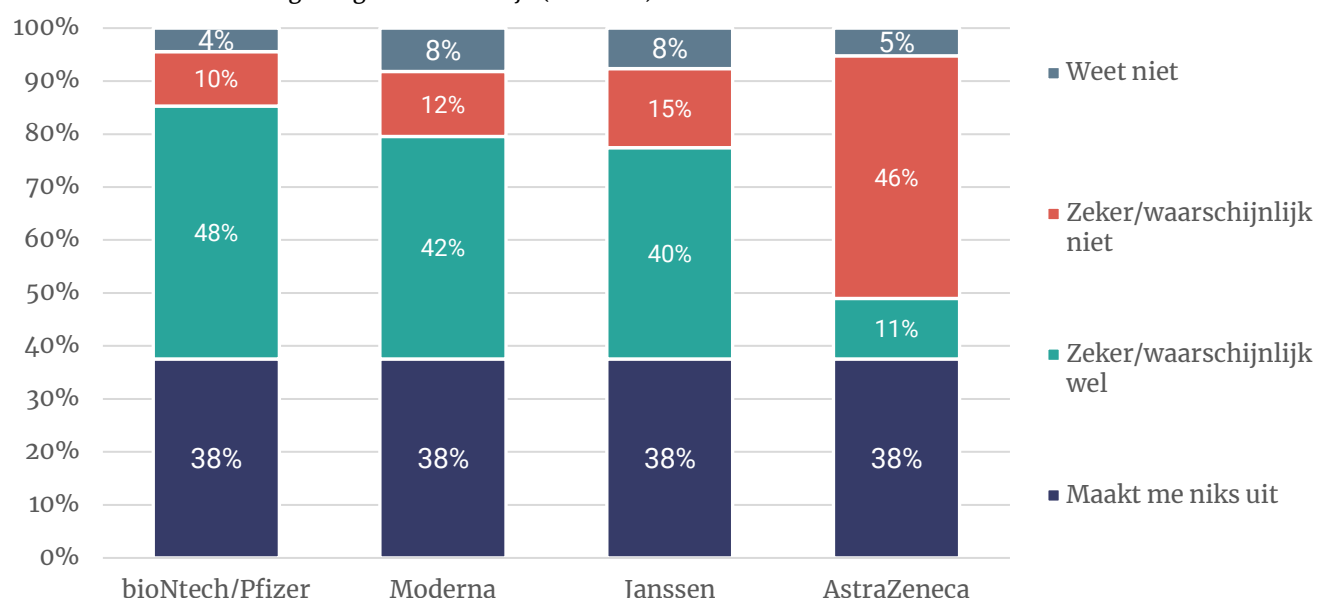
Stel dat u wordt opgeroepen om gevaccineerd te worden met het volgende vaccin, zou u daarmee gevaccineerd willen worden?

Het vaccin van AstraZeneca is duidelijk het minst in trek.

Slechts de helft van de Nederlanders zou met een vaccin van AstraZeneca gevaccineerd willen worden (49%). Nederlanders laten zich veel liever vaccineren met de vaccins van bioNtech/Pfizer, Moderna en Janssen.

Figuur 2 – Vaccinatiebereidheid voor vier vaccins

Basis: Nederlanders die nog niet gevaccineerd zijn (n = 1.680)

Leeswijzer: 38 procent van de ongevaccineerde Nederlanders maakt het niet uit met welk vaccin ze gevaccineerd worden, zij zouden met elk vaccin gevaccineerd willen worden. Daarnaast geeft 48 procent aan wel met Pfizer gevaccineerd te willen worden, als ze daarvoor zouden worden opgeroepen. 10 procent wil dat niet en 4 procent weet het nog niet.

Vier op de tien 60-plussers willen zich niet laten vaccineren met AstraZeneca

Ook onder 60-plussers is de vaccinatiebereidheid voor AstraZeneca laag: maar 55 procent van de niet-gevaccineerde 60-plussers wil zich hiermee laten vaccineren, 42 procent van hen wil dit niet.

Gevraagd naar een toelichting laten veel mensen weten het vaccin van AstraZeneca niet te willen uit angst voor ernstige bijwerkingen.

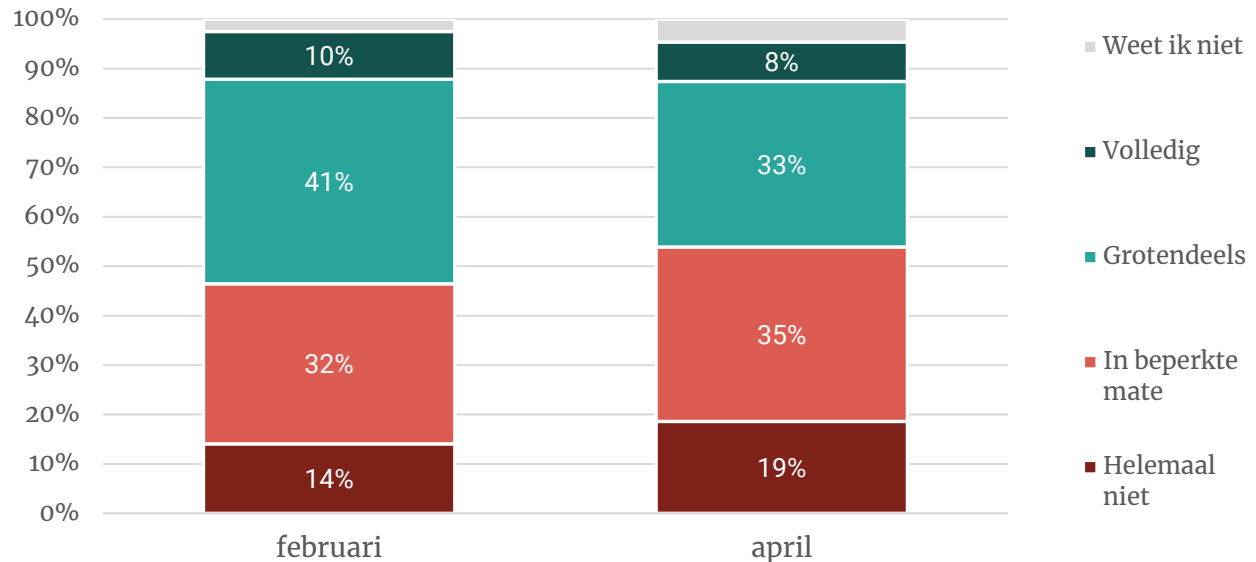
Steun voor vaccinatiebeleid neemt af: kabinet verliest draagvlak

Ruim de helft van de Nederlanders staat helemaal niet (19%) of maar in beperkte mate (35%) achter het huidige vaccinatiebeleid.

Nog 41 procent van de Nederlanders staat achter het vaccinatiebeleid van het (demissionair) kabinet. In februari was dit nog de helft.

Figuur 3 – Achter het vaccinatiebeleid ?

In welke mate staat u achter het vaccinatiebeleid van het (demissionair) kabinet? N = 1.157

Als reden voor hun scepsis wijzen Nederlanders met name op de onduidelijkheid rondom de vaccins, bureaucratie en de gekozen volgorde van het vaccineren.

Meerderheid over merk vaccin: laat mensen zelf kiezen

Een ander punt is dat Nederlanders ook niet begrijpen waarop het beleid zo rigide is, bijvoorbeeld bij het vaccineren met AstraZeneca.

Of zoals deze vrouw het uitdrukt:

“Er moet meer duidelijkheid komen wanneer je aan de beurt bent en je moet zelf kunnen kiezen welke vaccin je wil. Plus een uitgebreide uitleg wat elk vaccin inhoud en alle voor en nadelen ervan. nu word het nog steeds gewoon door je strot geduwd alsof we er niks in tegenin te brengen hebben.”

Een meerderheid van de Nederlanders (58%) is het met deze mevrouw eens dat mensen zelf moeten kunnen kiezen met welk vaccin ze zich laten vaccineren. Een vijfde is het hiermee oneens (21%).

Nederlanders lijken nog wel goede hoop te hebben over de vaccins in zijn algemeen, daar 60 procent verwacht dat we dankzij het vaccin binnenkort weer ons normale leven kunnen gaan leiden.

Nederlanders blijven ontevreden over de uitvoering vaccinaties

Er is nog steeds weinig enthousiasme over de manier waarop het vaccineren in Nederland georganiseerd is. We vroegen hoe Nederlanders de manier waarop het vaccineren in Nederland georganiseerd is en wordt uitgevoerd, waarderen. De uitkomsten zijn vrijwel identiek aan die uit februari.

Slechts 15 procent noemt de manier van organiseren en uitvoeren *uitstekend* (2%) of *goed* (13%).

Ruim de helft is minder tevreden en waardeert het *niet zo goed* (31%) of *slecht* (23%).

Meer dan een kwart (28%) oordeelt neutraal, 3 procent weet het niet.

Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 9 tot maandagochtend 12 april 2021.

Er werkten in totaal 2.023 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek.

Het grootste deel hiervan (1.848) is afkomstig uit het I&O Research Panel.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken.

Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van $n=2.000$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

1 Vaccinatiebereidheid

1.1 Vaccinatiebereidheid per saldo onveranderd

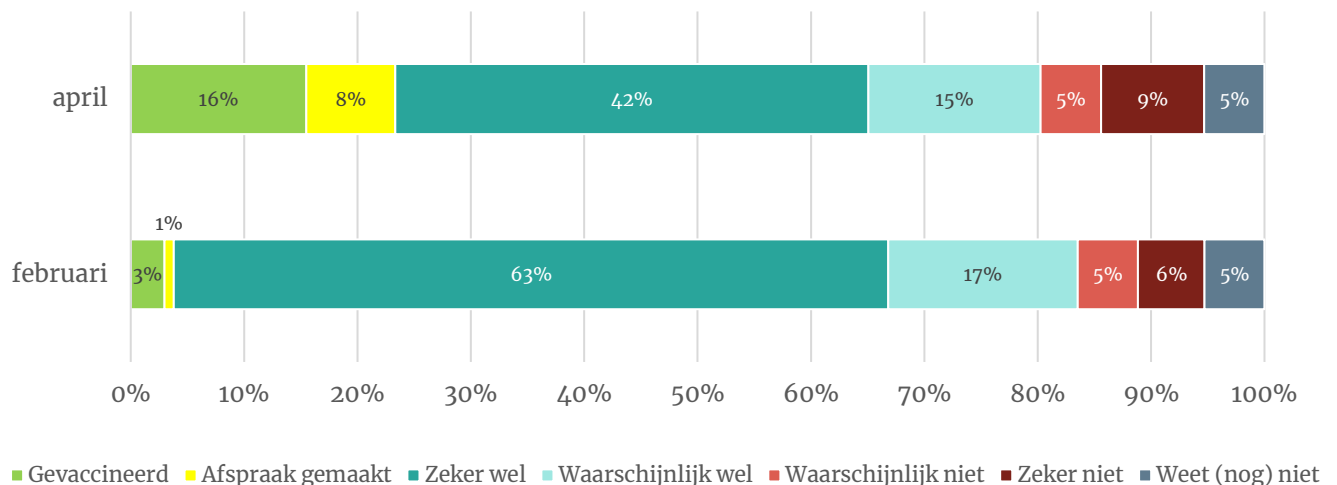
Vier op de tien Nederlanders zijn zeker van plan zich te laten vaccineren (42%). Dat is 19 procentpunt lager dan in februari, toen 63 procent daar nog zeker van was. Desondanks is de vaccinatiebereidheid van Nederlanders ongewijzigd: 16 procent van deze steekproef is al gevaccineerd¹ en nog eens 8 procent heeft een daar al een afspraak voor gemaakt. Begin februari was de vaccinatiecampagne nog maar net begonnen en was slechts 3 procent van de Nederlanders gevaccineerd.

Tussen begin februari en nu zijn er veel Nederlanders gevaccineerd. Nu geeft 16 procent aan gevaccineerd te zijn. In februari was dit nog 3 procent. Hierdoor zijn de vragen die alleen zijn gesteld aan niet-gevaccineerde Nederlanders lastiger te vergelijken met de situatie in februari. De samenstelling van deze groep verandert namelijk nu er steeds meer mensen worden gevaccineerd: alleen mensen die zich willen laten vaccineren worden ook gevaccineerd.

Figuur 3 – Van plan zich te laten vaccineren

Bent u al gevaccineerd? Zo nee, bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus?

Basis: alle Nederlanders (april, n = 2.023; februari, n = 2.141)

In Figuur 4 staan de uitkomsten voor de groep die nog niet gevaccineerd is en nog geen afspraak heeft gemaakt. Van de Nederlanders die nog niet gevaccineerd zijn geeft driekwart aan dat zeker (55%) of waarschijnlijk (20%) van plan te zijn.

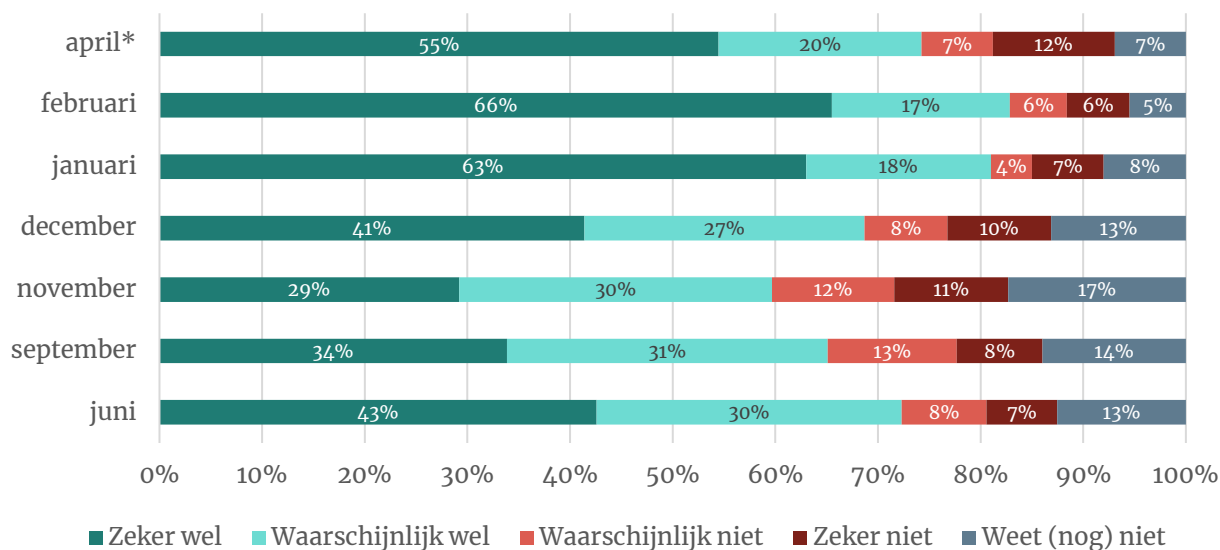
¹ Op 12 april waren volgens het Coronadashboard 3,1 miljoen Nederlanders gevaccineerd: dat is 17,7 procent van de totale bevolking van 17,5 miljoen.

Figuur 4 – Van plan zich te laten vaccineren

Bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus?

Basis: Nederlanders die zich nog niet hebben laten vaccineren en geen afspraak hebben ingepland (n = 1.498)

* Noot: tussen februari en april zijn de vaccinaties op gang gekomen, van 3 naar 16 procent. Deze mensen hebben we niet nog eens gevraagd naar hun vaccinatiebereidheid.

Jongeren tot 24 jaar en 50-plussers geven het vaakst aan zich te willen laten vaccineren. De leeftijdsgroep daartussenin is vaker van plan zich niet te laten vaccineren.

Een op de acht 60-plussers zegt zich niet te laten vaccineren.

Tabel 1 – Van plan zich te laten vaccineren, naar leeftijd

Bent u van plan zich te laten vaccineren tegen het virus?

Basis: Nederlanders die zich nog niet hebben laten vaccineren en geen afspraak hebben ingepland (n = 1.498)

	Totaal	18-24	25-34	35-49	50-64	65+	Onder 60 jr	Vanaf 60 jr
Zeker wel	55%	63%	52%	47%	62%	76%	50%	72%
Waarschijnlijk wel	20%	23%	20%	22%	20%	10%	22%	11%
Waarschijnlijk niet	7%	6%	6%	7%	5%	6%	7%	5%
Zeker niet	12%	3%	13%	16%	7%	6%	12%	9%
Weet ik (nog) niet	7%	5%	8%	7%	6%	3%	8%	3%

1.2 Redenen om niet te vaccineren

De redenen om je niet te willen laten vaccineren veranderden sinds januari van dit jaar. Inmiddels geven zes op de tien 'weigeraars' aan dat ze het vaccin niet vertrouwen omdat het er te snel gekomen is. Ook geven meer van hen aan dat hun 'immuunsysteem het coronavirus kan weghouden' (was 22%, nu 33%). Ook zien we een toename van het aantal principiële weigeraars.

Tabel 2 – Waarom niet vaccineren?

Waarom zou u zich niet laten vaccineren? (Basis: zou zich niet laten vaccineren)

	nov.	dec.	jan.	apr.
Dit vaccin is er te snel, ik vertrouw het niet	65%	59%	53%	62%
Ik ben bang voor bijwerkingen	46%	42%	36%	34%
Ik heb twijfels of het vaccin voldoende werkt	40%	37%	33%	35%
Mijn immuunsysteem kan het coronavirus weghouden	9%	21%	22%	33%
Ik behoor niet tot de risicogroep	21%	20%	24%	21%
Het is niet zo'n ernstige ziekte	11%	15%	13%	19%
Andere (kwetsbare) groepen hebben voorrang op mij	*	12%	11%	11%
Ben tegen de dierproeven waarmee het vaccin is getest	5%	9%	5%	7%
Vanwege principiële redenen	5%	6%	7%	12%
Ik ben al besmet geweest, verwacht niet nog een keer besmet te raken	2%	4%	5%	7%
Vanwege religieuze overwegingen	2%	4%	9%	6%
Anders	13%	10%	13%	16%
Weet ik niet	1%	0%	0%	0%
Wil ik niet zeggen	1%	1%	1%	3%
n =	235	423	225	241

* Destijds niet opgenomen

1.3 Bekendheid met vaccins toegenomen

We vroegen degenen die nog niet gevaccineerd zijn en nog geen afspraak hebben, of zij iets weten van de vaccins. Hieruit blijkt dat de bekendheid met de vaccins is gestegen.

In februari was 30 procent goed op de hoogte van de werking van één of meerdere vaccins. Nu is dat 44 procent. Nog eens 51 procent weet er wel iets van, maar niet in detail. Een klein deel van vijf procent zegt hier niets over te weten.

Tabel 3 – In Nederland wordt op dit moment met vaccins van drie verschillende bedrijven gewerkt: die van AstraZeneca, BioNtech/Pfizer en Moderna. Vanaf 19 april komt hier het vaccin van Janssen bij. Weet u iets van deze vaccins?

Basis: mensen die nog niet gevaccineerd zijn (n = 1.680)

	feb-21	apr-21
Ja, ik ben goed op de hoogte van de werking van één of meerdere vaccins	30%	44%
Ik weet er wel iets van, niet in detail	64%	51%
Nee	6%	5%

1.4 Helpt maakt het uit met welk vaccin ze worden gevaccineerd

De groep die tenminste iets afweet van de coronavaccins vroegen we of het hen iets uitmaakt met welk vaccin ze gevaccineerd worden. De helft zegt dat dit zeker iets uitmaakt, dat was in februari nog maar 30 procent.

Bijna vier op de tien geven aan dat het ze niet uitmaakt en twaalf procent zegt het nog niet te weten.

Tabel 4 - Maakt het voor u uit met welk vaccin u gevaccineerd wordt?

Basis: mensen die niet gevaccineerd zijn en ten minste iets van het vaccin weten (n= 1.607)

	feb-21	apr-21
Ja, dat maakt mij zeker uit	30%	50%
Nee, dat maakt mij niet uit	51%	38%
Weet ik (nog) niet	19%	12%

Tabel 5 - Maakt het voor u uit met welk vaccin u gevaccineerd wordt? Naar leeftijd

Basis: Gepercentageerd naar alle Nederlanders (n = 2.023)

	Totaal	Jonger dan 60 jaar	60 jaar of ouder
Ja, dat maakt mij zeker uit	40%	43%	35%
Nee, dat maakt mij niet uit	30%	31%	28%
Weet ik (nog) niet	10%	12%	5%
Reeds gevaccineerd	20%	13%	68%

1.5 Grote terughoudendheid over vaccineren met AstraZeneca

We vroegen Nederlanders die nog niet zijn gevaccineerd of het hen uitmaakt met welk merk vaccin ze gevaccineerd worden. Voor de helft van hen maakt dit zeker uit (50%).

Vier op de tien geven aan dat het ze niets uitmaakt (38%) en twaalf procent weet het nog niet.

Degenen die het zeker iets uitmaakt en degenen die het nog niet weten, hebben we de volgende situatie voorgelegd voor elk van de in Nederland beschikbare vaccins (AstraZeneca, bioNtech/Pfizer, Moderna en Janssen):

Stel dat u wordt opgeroepen om gevaccineerd te worden met het volgende vaccin, zou u daarmee gevaccineerd willen worden?

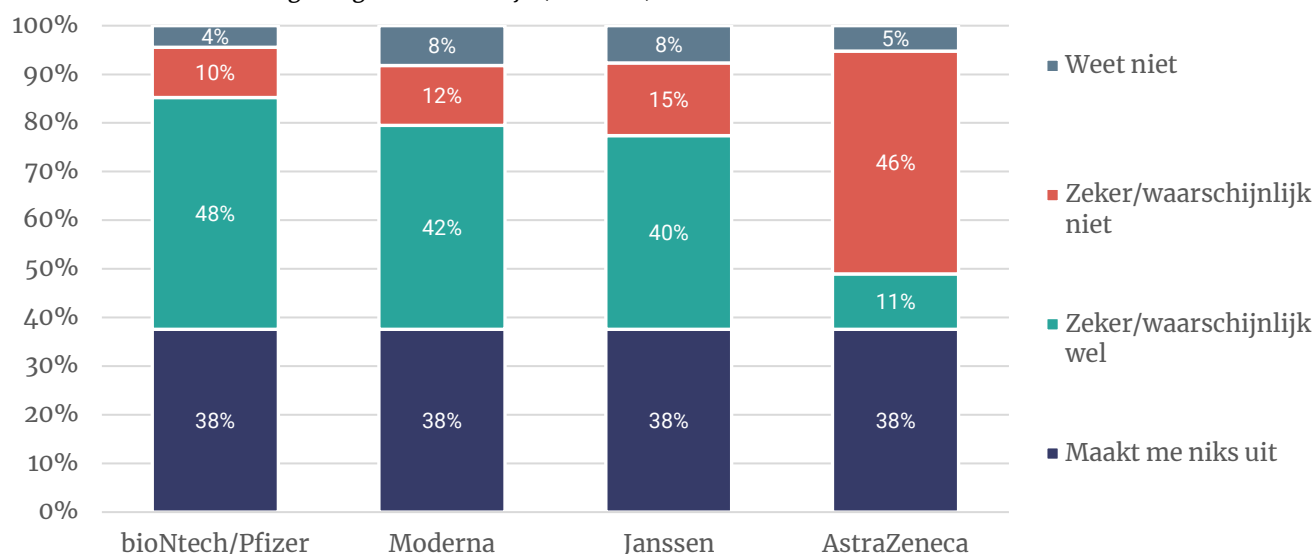
Van de Nederlanders die nog gevaccineerd moeten worden, ziet bijna de helft het niet zitten het met vaccin van AstraZeneca te gevaccineerd te worden. Bij de andere vaccins is dat 10 (bioNtech/Pfizer) à 15 procent (Janssen).

Het vaccin van AstraZeneca is duidelijk het minst in trek. Slechts de helft van de Nederlanders zou met een vaccin van AstraZeneca gevaccineerd willen worden (49%).

Nederlanders laten zich veel liever vaccineren met de vaccins van bioNtech/Pfizer, Moderna en Janssen.

Figuur 5 – Vaccinatiebereidheid voor vier vaccins

Basis: Nederlanders die nog niet gevaccineerd zijn (n = 1.680)

Leeswijzer: 38 procent van de ongevaccineerde Nederlanders maakt het niet uit met welk vaccin ze gevaccineerd worden, zij zouden met elk vaccin gevaccineerd willen worden. Daarnaast geeft 48 procent aan wel met Pfizer gevaccineerd te willen worden, als ze daarvoor zouden worden opgeroepen. 10 procent wil dat niet en 4 procent weet het nog niet.

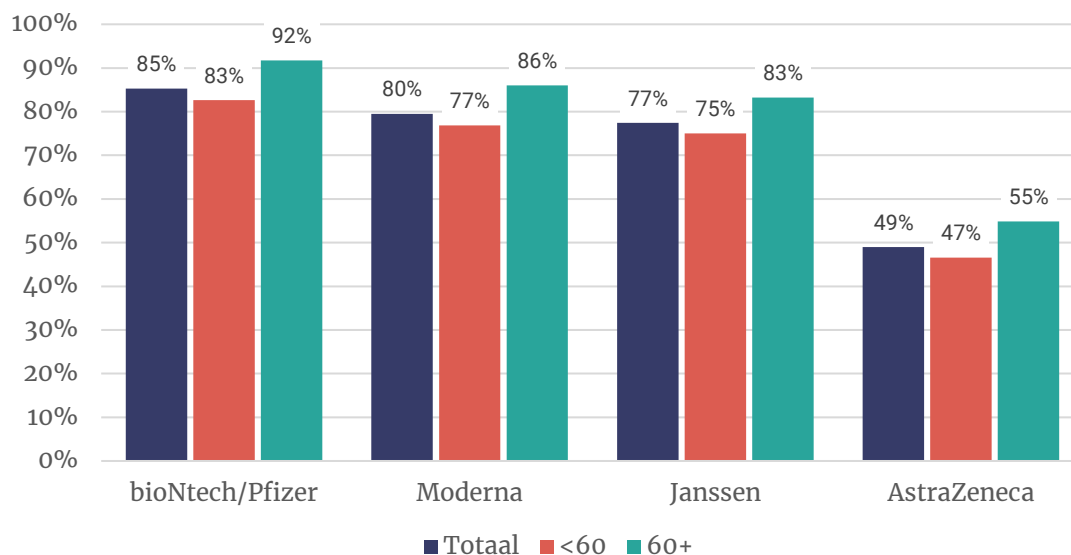

1.6 Vaccinatiebereidheid voor AstraZeneca ook laag onder ouderen

Van alle ongevaccineerde 60-plussers wil iets meer dan de helft (55%) gevaccineerd worden met het AstraZeneca-vaccin; 42 procent wil dit niet.

Figuur 6 – Vaccinatiebereidheid per vaccin naar leeftijd

Basis: Nederlanders die nog niet gevaccineerd zijn (n = 1.680)

Leeswijzer: van alle niet-gevaccineerden is 85 procent bereid met het vaccin van bioNtech/Pfizer gevaccineerd te worden. Onder niet-gevaccineerde 60-plussers is dit 92 procent.

2 Draagvlak vaccinatiebeleid

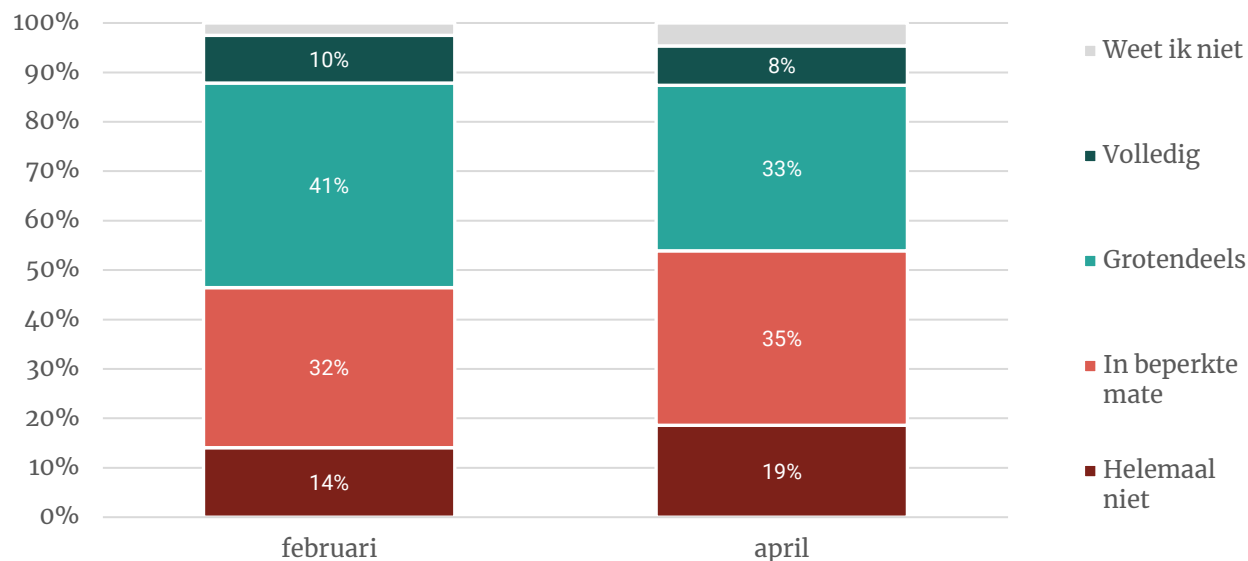
2.1 Steun voor vaccinatiebeleid neemt af

Nog 41 procent van de Nederlanders staat achter het vaccinatiebeleid van het (demissionair) kabinet. In februari was dit nog de helft.

Ruim de helft van de Nederlanders staat helemaal niet (19%) of maar in beperkte mate (35%) achter het beleid.

Figuur 9 – Achter het vaccinatiebeleid ?

In welke mate staat u achter het vaccinatiebeleid van het (demissionair) kabinet? N = 1.157

Als reden voor hun scepsis wijzen Nederlanders met name op de onduidelijkheid, bureaucratie en het de volgorde van het vaccineren.

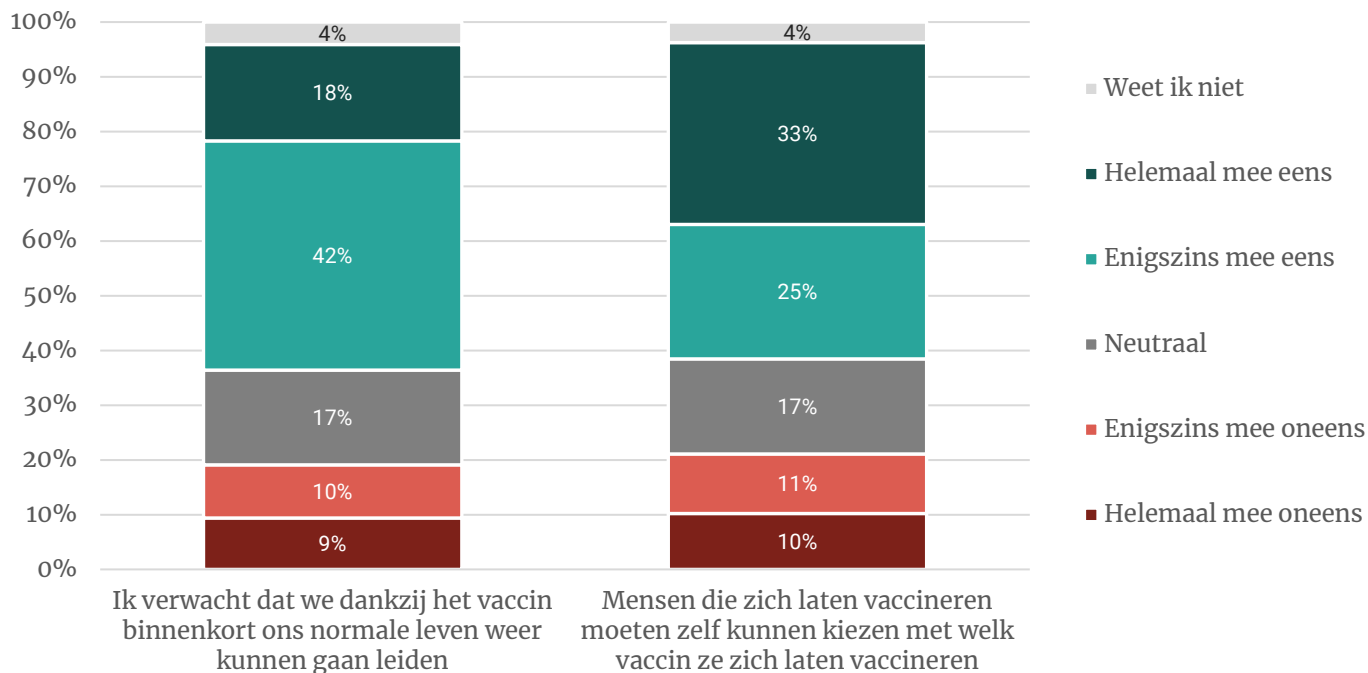
2.2 Meerderheid over merk vaccin: laat mensen zelf kiezen

Een meerderheid van de Nederlanders (58%) vindt dat mensen zelf moeten kunnen kiezen met welk vaccin ze zich laten vaccineren. Ongeveer een vijfde is het hiermee oneens (21%).

Nederlanders hebben nog wel goede hoop over de vaccins, daar 60 procent verwacht dat we dankzij het vaccin binnenkort weer ons normale leven kunnen gaan leiden.

Figuur 7 – In hoeverre bent u het eens of oneens met onderstaande stellingen?

Basis: n = 1.157

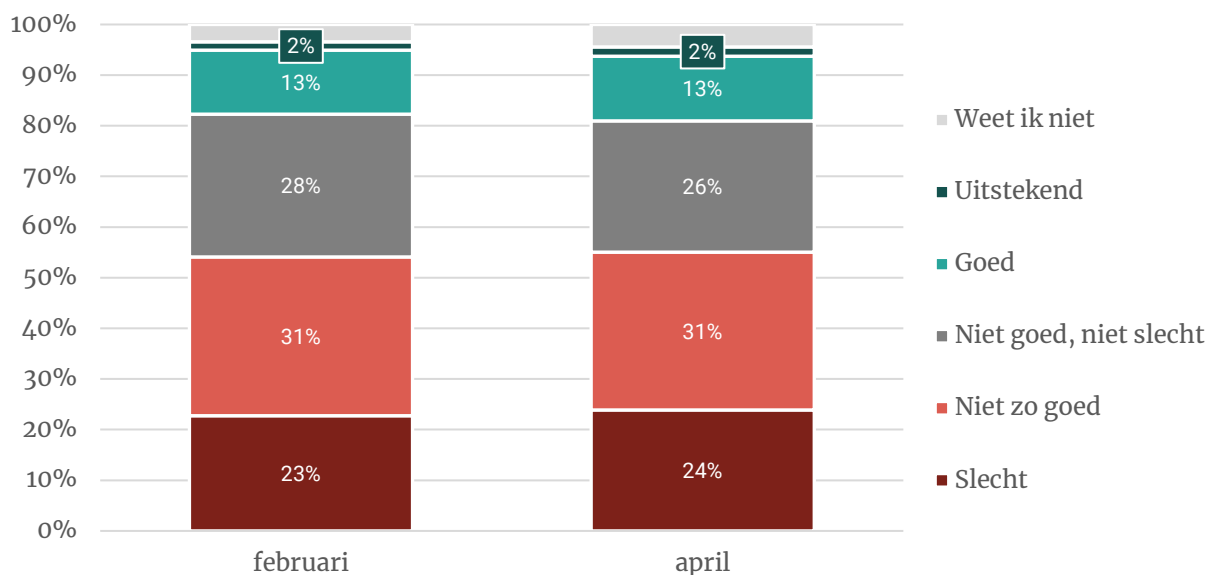
2.3 Nederlanders blijven ontevreden over uitvoering vaccinaties

Er is nog steeds weinig enthousiasme over de manier waarop het vaccineren in Nederland georganiseerd is. Slechts 15 procent noemt dat *uitstekend* (2%) tot *goed* (13%). Ruim de helft noemt het *niet zo goed* (31%) of *slecht* (23%). Ruim een kwart (28%) oordeelt neutraal, 3 procent weet het niet. Deze aantallen zijn praktisch ongewijzigd sinds februari.

Figuur 10 – Waardering uitvoering vaccinatiebeleid

Hoe waardeert u de manier waarop het vaccineren in Nederland georganiseerd is en wordt uitgevoerd?

Basis: n = 1.157

3 Verantwoording

Dit onderzoek vond plaats van vrijdag 9 tot maandagochtend 12 april 2021.
Er werkten in totaal 2.023 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek.

Het grootste deel hiervan (1.848) is afkomstig uit het I&O Research Panel en 175 respondenten vulden de vragenlijst via het panel van PanelClix.

Weging en marges

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van $n=2.000$ en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

I&O Research Panel

Het I&O Research Panel is geworven op basis van aselechte personen - en huishoudensteekproeven op traditionele manier (geen zelfaanmelding). Het I&O Research Panel werkt met een spaarprogramma, waarbij deelnemers punten sparen afhankelijk van de lengte en complexiteit van de vragenlijst. Deze punten kunnen later worden ingewisseld voor Bol.com -tegoed of een donatie aan een goed doel.

I&O Research

I&O Research is het grootste onderzoeksbureau voor overheid en non-profit (volgens de MarktOnderzoeksAssociatie, MOA, 2019). Het is onze missie bij te dragen aan beter onderbouwde keuzes van onze klanten, op basis van onderzoek en advies. Wij werken voor overheids- en non-profitorganisaties.

I&O Research heeft vestigingen in Amsterdam en Enschede.

I&O Research is lid van de MarktOnderzoeksAssociatie (MOA), maakt deel uit van de Research Keurmerk Groep en onderschrijft de internationale ICC/ESOMAR-gedragscode voor markt- en sociaalwetenschappelijk onderzoek. I&O Research is ISO 9001-, ISO 20252- en ISO 27001-gecertificeerd. Het online onderzoekspanel (I&O Research Panel) is ISO 26362-gecertificeerd. Dit is de norm voor online en offline access panels.

